

GES/SBVC/EXAM /MARCH-2023
SUBJECT: MICRO-ECONOMICS – II
DATE: / / TIME:

SEMESTER-II
CLASS: FYBA
MARKS: 100

Note:

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries 20 marks.
3. Draw diagrams wherever necessary.
4. Use of simple calculator is allowed.

Q.1. Attempt any TWO of the following.

(20)

- A) Define production function and state its types. उत्पादन कार्य परिभाषित करा आणि त्याचे प्रकार सांगा.
- B) State the law of variable proportion. परिवर्तनीय प्रमाणाचा नियम सांगा.
- C) Explain the types of Isoquants. सम उत्पादन वक्राचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q.2. Attempt any TWO of the following.

(20)

- A) Explain the derivation of Envelope Curve. लिफाफा-दीर्घ कालीन खर्च वक्राची उत्पत्ती स्पष्ट करा.
- B) Explain the relationship between MC & AC. सरासरी खर्च आणि किरकोळ खर्च मधील संबंध स्पष्ट करा.
- C) Solve the following table and find TC, AFC, AVC, AC and MC. खालील तक्ता सोडवा आणि एकूण खर्च, सरासरी निश्चित खर्च, सरासरी चल खर्च, सरासरी किंमत आणि सीमांत खर्च शोधा.

Sr. No	एकूण निश्चित किंमत (TFC)	एकूण चल खर्च (TVC)	एकूण खर्च (TC)	सरासरी निश्चित खर्च (AFC)	सरासरी चल खर्च (AVC)	सरासरी किंमत (AC)	सीमांत खर्च (MC)
1	120	60					
2	120	80					
3	120	90					
4	120	110					

Q.3. Attempt any TWO of the following.

(20)

- (A) Write a note on "Theory of Interest". "व्याज दराचा सिद्धांत" वर टीप लिहा.
- (B) Discuss on "Theory of Wages". "मजुरीचा सिद्धांत" वर चर्चा करा.
- (C) Explain the Modern Theory of Rent. खंडाचा आधुनिक सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q.4. Attempt any TWO of the following.

(20)

- (A) Explain the features of perfect competition market. परिपूर्ण स्पर्धा बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (B) Explain the Marginal Revenue-Marginal Cost Approach of Producer's Equilibrium. निर्मात्याच्या समतोलतेचा सीमांत महसूल-सीमांत खर्चाचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (C) Discuss the long run equilibrium of monopoly market. मक्तेदारी बाजाराच्या दीर्घकालीन समतोलाची चर्चा करा.

Q.5. Write short note on any TWO of the following:

(20)

- A) Law of returns to scale / परिमाण प्रत्यय नियम कायदा.
- B) Money cost and real cost / पैशाची किंमत आणि वास्तविक किंमत.
- C) Theory of profit. / नफ्याचा सिद्धांत.
- D) Characteristics of monopolistic competition. मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये

गोखले शैक्षणिक संस्थेचे भाऊसाहेब वर्तक पदवी महाविद्यालय (बोरीवली पश्चिम)

प्रथम वर्ष कला विषय - मराठी (अनिवार्य)

वेळ : ३ तास

गुण : १००

द्वितीय सत्रांत परीक्षा २०२३

दिनांक : २१/०३/२०२३

सूचना : एक ते आठ पर्यंत सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Mar-2023

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

प्रश्न क्र१) 'आत्मशोधासाठी धडपडणारी स्त्री 'काव्यरंग' या पुस्तकातील अनेक कवितांतून दिसून येते'. या विधानाचा परामर्श घ्या. (गुण २०)

किंवा

'काव्यरंग' या कवितेतून व्यक्त झालेले स्त्री जीवन तुमच्या शब्दात स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र २) 'विकासाच्या नावाखाली बदलत गेलेल्या मानवी जीवनाचा शोध' काव्यरंग या पुस्तकातील कवितातून कसा घेतला आहे ते लिहा. (गुण २०)

किंवा

काव्यरंग या पुस्तकातील अनेक कवितांतून 'बदलत्या राजकीय आणि सामाजिक जीवनाचा वेध घेतला आहे'. हे सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र३) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. (गुण १०)

१) 'विज्ञान वंदना' या कवितेतील उपहास

२) 'संविधान' माणुसकीचे विद्यापीठ

३) 'तियं बाई होत जाणं' या कवितेतील आई

४) शेतमजुरांच्या पोरी

प्रश्न क्र ४) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर इतिवृत्त लेखन करा.

(गुण १०)

१) ऊस उत्पादक संघाच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेचे इतिवृत्त लिहा.

किंवा

एका सेवाभावी पर्यावरण रक्षण संस्थेच्या वार्षिक उपक्रमाच्या नियोजनासाठी झालेल्या सभेचे इतिवृत्त लिहा

प्रश्न ५) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर जाहिरात तयार करा.

(गुण १०)

१) कोणत्याही एका पेनची जाहिरात तयार करा.

किंवा

नव्याने सुरू झालेल्या एका उपाहारगृहाची (hotel) ची जाहिरात तयार करा.

प्रश्न क्र ६) खाली दिलेला उतारा वाचून त्यावर आधारित विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(गुण १०)

मौखिक साहित्य हे लोकसाहित्याचे एक अविभाज्य अंग आहे. लोकसाहित्यात परंपरेने चालत आलेल्या लोकांच्या समजूती, आचार, विचार श्रद्धा, भ्रम, विधी, रूढी, प्रथा त्याचप्रमाणे मौखिक स्वरूपाचे शब्दाविष्कार या साऱ्यांचा समावेश होतो. साहित्यातून स्वाभाविकपणे चालत आलेल्या व ज्यात समाजजीवन अभिव्यक्त झालेले आहे, अशा शाब्दिक अविष्काराला लोकवाङ्मय असे म्हणतात. त्यातील गद्यात लोककथा, दंतकथा, आख्यायिका, कहाण्या इत्यादी अविष्कार आहेत. तर पद्यात लोकगीतांचा समावेश होतो. लोकगीतांना प्रामुख्याने समृद्ध केले ते स्त्री गीतांनी. परंपरेने ज्यांना दुय्यमत्व दिले, त्या स्त्रियांच्या जगण्यातील व्यथा, वेदना तर कधी मधी वाट्याला आलेला आनंद स्त्रियांनी व्यक्त केला तो लोकगीतांतून! आदिवासी स्त्रियांच्या बाबतीत हेच म्हणावे लागते. सण - उत्सवाच्या वेळी लग्न- विधीच्या वेळी तर कधी घरी-दारी काबाडकष्ट करताना या आदिवासी स्त्रियांनी आपल्या मनाला वाट मोकळी करून दिली ती लोकगीतांतूनच.

प्रश्न क्र १) लोकसाहित्या मध्ये कोणकोणत्या गोष्टींचा समावेश होतो?

प्रश्न क्र २) लोकवाङ्मय म्हणजे काय?

प्रश्न क्र ३) लोकवाङ्मयातून कोण-कोणते अविष्कार घडलेले दिसतात?

प्रश्न क्र४) लोकगीतातून स्त्रियांनी कोणत्या भावना व्यक्त केलेल्या दिसतात

प्रश्न क्र५) आदिवासी स्त्रियांनी कोण-कोणत्या वेळी आपल्या मनाला वाट मोकळी करून दिली?

किंवा

सत्याग्रहाची शक्ती आपल्याला नेहमी उपयोगाची ठरणारी आहे. सत्याग्रहात सत्याला चिकटून राहावयाचे असते आपण संपूर्ण जीवनाची घडण सत्याग्रही निष्ठेवर उभारणे आणि वाटेल तेवढे तेतेसंकटे आली तरी आपण ज्याला सत्य समजतो त्याला चिकटून राहतो त्यालाच सत्याग्रह म्हणतात. त्यासाठी कष्ट सहन करावे लागले तरी हरकत नाही किंबहुना आपण कष्ट सहन करीत आहोत याचे जाणीव आपणास राहता कामा नये सत्याचा अमल करणा-याला त्यासाठी करावा लागणा-या प्रयत्नातच आनंद असतो. अशा रीतीने आपली सत्यावर टिकून राहण्याची शक्ती जनतेत असली पाहिजे. जगाचा हिंसेपासून बचाव करू शकेल अशी जगात सत्याग्रह हीच एक प्रभावी शक्ती आहे. जगासाठी सत्याग्रहापेक्षा अधिक मुक्तीदायक दुसरे कोणतेही शस्त्र नाही. समाजात अगर राष्ट्राराष्ट्रात ज्या समस्या असतील त्या सोडवण्याचा हाच एक रामबाण उपाय आहे.

प्रश्न १) सत्याग्रह म्हणजे काय?

प्रश्न २) सत्यावर टिकून राहण्यासाठी कोणती शक्ती जनतेत असली पाहिजे?

प्रश्न ३) सत्याग्रहाने कोणती गोष्ट साध्य होऊ शकते ?

प्रश्न ४) सत्याग्रहाचा स्वीकार करताना कोणत्या गोष्टीची जाणीव आपल्याला होता कामा नये ?

प्रश्न ५) आपल्या जीवनातील सत्याचे महत्त्व तीन ते चार ओळीत स्पष्ट करा.

प्रश्न क्र ७) खालीलपैकी कोणताही एक उतारा वाचून त्याचे एक तृतीयांश सारांश लेखन करा.

(तीन ते चार ओळी)

(गुण १०)

उत्पादकाने तयार केलेले उत्पादन अधिकाधिक लोकांपर्यंत पोहोचवण्याचा मार्ग म्हणजे जाहिरात होय. उत्पादन खरेदी करणाऱ्या ग्राहकाला वस्तूच्या खरेदीतून अधिकाधिक फायदा अपेक्षित असतो. खरेदी केल्यानंतर ग्राहकाला समाधानाबरोबरच आपण फसवले गेलो नाही याची खात्री हवी असते. ग्राहकांचे हे सारे मानसशास्त्र विचारात घेऊन उत्पादित वस्तू अधिकाधिक लोकांपर्यंत पोहोचवण्यासाठी जाहिरात केली जाते. जाहिरात तयार करणे म्हणजे पूर्णतः नवनिर्मितीचा आनंद घेणे होय. जाहिरात लेखकाला वर्तमानाचे भान, आजूबाजूच्या घटनांचे निरीक्षण, उत्पादित वस्तूविषयीचा सर्व अंगाने केलेला विचार, वेगळेपण

मांडण्यासाठीच्या युक्त्या, प्रतिस्पर्धी उत्पादनाची माहिती, ग्राहकांच्या अपेक्षा, वस्तूचे मूल्य इत्यादी अनेक गोष्टींचा विचार करावा लागतो. जाहिरात लेखक बहुश्रुत व प्रतिभावान असायला हवा. ज्या वयोगटासाठी ही जाहिरात असते त्या वयोगटाच्या भावभावनांचा मानसिकतेचा विचार जाहिरात लेखकाने करायला हवा व त्यानुसार त्याची मांडणी करणे गरजेचे असते.

किंवा

आधुनिक जीवनात जनसंपर्क साधण्यासाठी विविध माध्यमांचा वापर केला जातो. लिखित, श्राव्य आणि दृकश्राव्य या तीन प्रमुख माध्यमांद्वारे जनसंपर्क साधणे सहज शक्य झाले आहे. ही तिन्ही माध्यमे प्रभावी आहेत. प्रत्येक माध्यमाची स्वतःची सामर्थ्य, मर्यादा असतानाही त्यांचे महत्त्व दिवसेंदिवस वाढत आहे. लिखित माध्यमातून वर्तमानपत्रे, नियतकालिके, मासिके, हस्तपुस्तिका इत्यादींचा; श्राव्य माध्यमात आकाशवाणी, दूरध्वनी इत्यादींचा. तर दृकश्राव्य माध्यमात दूरचित्रवाणी, चित्रपट, ध्वनिचित्रफिलीम इत्यादींचा समावेश होतो. या सर्व माध्यमांचे प्रमुख वैशिष्ट्ये म्हणजे जनसंपर्काद्वारे वैचारिक दळणवळण, विविध क्षेत्रांतील माहितीचे वितरण, लोक रंजन. उद्बोधन मार्गदर्शन इत्यादी होत. वर्तमानपत्र, आकाशवाणी, आणि दूरचित्रवाणी या प्रमुख जनसंपर्क माध्यमातील आकाशवाणी या माध्यमाचा शोध 'मार्कोनी' या इटालियन भौतिक शास्त्रज्ञाने १९०१ मध्ये लावला.

प्रश्न क्रमांक ८) खालीलपैकी कौणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा.

(गुण १०)

- १) मायबोली मराठी
- २) शेतकऱ्याचे मनोगत
- ३) मी अनुभवलेला पावसाळा.
- ४) वीज नसती तर....

द्वितीय सत्रांत परीक्षा

समय: 3 घंटे

सूचना : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं !

अंक: १००

२) उत्तर पुस्तिका पर प्रश्न क्रमांक और ऊपप्रश्न क्रमांक अवश्य लिखिए।

विषय : हिंदी अनिवार्य

Mur-2023

प्रश्न १) निम्नलिखित अवतारों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। (20)

क) "हम अपने दुश्मनों को मारेंगे
अगर वही पहले हमें मार ना गए
अनंत है काल- अनंत
पर कहां है समय हमारे पास और मृत्यु है
और हम जी रहे हैं इस समय। "

अथवा

भंवरे गाते हैं नया गान,
कोंकिला छेड़ती कूहू तान
हैं सब जिवों के सूखी प्राण
इस सुख का हो अब नहीं अंत
घर-घर में छाई नित वसंत।

ख) "बापू अपने बेटों की ओर देखो यह सब अम्मा का ही तो प्रताप है; महीने भर के बाद बड़ी
बहू की झोली भरेगी अम्मा का परिवार और फुलेगा।"

अथवा

"इंस्टिट्यूट का तो ऊपर वाला ही जाने जोरों से बरसात आने दीजिए! नीचे लाइब्रेरी में पानी
भर जाता है! हो सकता है कुत्ते के लिए स्विमिंग पूल ही बनाले!

प्रश्न 2 निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (30)

१) क) पंखी मानव जाति से कौनसी कामना करते हैं ? और क्यों? इसे पठित कविता के आधार
पर सोदाहरण समझाइए।

अथवा

स्त्रि नामक कविता के भाव सौंदर्य पर प्रकाश डालिए।

2b) "ताई" इस कहानी में पारिवारिक संबंधों की विसंगतियों का किस प्रकार से चित्रण किया है ?

अथवा

" वे तीन घर " इस कहानी के माध्यम से दलित वर्गों को किस प्रकार से संघर्ष करना पड़ा है
इसे सोदाहरण स्पष्ट कीजिए?

प्रश्नों 3 क) निम्नलिखित विषयों पर टिप्पणियां लिखिए !

(१०)

"जड़े" नामक कविता का भावार्थ

अथवा

बेटी के आगमन पर कवियत्री के जीवन में संवाद से परिवर्तन!

ख) "सजा " कहानी द्वारा चित्रित न्याय व्यवस्था की वास्तविकता

अथवा

माता- विमाता कहानी के काठियावाड़ थी कि मनोवस्था

प्रश्नों 4) निम्नलिखित प्रश्नों के एक वाक्य में उत्तर लिखिए !

(१०)

- 1) कवियत्री की बेटी उसे क्या खिलाने आई थी?
- 2) कवि के अनुसार छाँव कहा होती है?
- 3) धरती पर दूर-दूर तक किसने बाहें पसारि हैं?
- 4) हम अपने दुश्मनों को कब मारेंगे ?
- 5) कवि अटूट बंधन के साथ किसे बाधना चाहता है ?
- 6) रामेश्वरी किससे घृणा करती थी?
- 7) मन्नू भंडारी किस प्रसिद्ध रचनाकार कि पत्नी है ?
- 8) दादी अम्मा को अपनी मायके से कितने तोले का हार आया था?
- 9) पिता कहानी के कहानीकार कौन है
- 10) रेडियो पर अमृतुल कौनसा प्रोग्राम सुन रही थी?

प्रश्न ५) निम्नलिखित विषयों में से किसी एक विषय पर निबंध लिखिए !

(१०)

- १) आज की भारतीय नारी
- २) पर्यावरण और हमारी जिम्मेदारी !

३) वृद्धा अवस्था के आनंद एवं कुंठा ! ४) एक इंटरनेट से लाभ और हानि!

प्रश्नों ६) निम्नलिखित प्रश्नों सूचना के अनुसार उत्तर लिखिए ! (१०)

- क) निम्नलिखित शब्दों के वचन परिवर्तन कीजिए!
1) रात 2) किताब
- ख) निम्नलिखित शब्दों के लिंग परिवर्तन कीजिए !
1) छात्र 2) शिष्य
- ग) निम्नलिखित शब्दों के पर्यायवाची शब्द लिखिए !
1) अनाज 2) पहाड़
- घ) निम्नलिखित शब्दों के विलोम शब्द लिखिए !
1) अल्पायु 2) अमृत
- ङ) निम्नलिखित मुहावरों का वाक्य प्रयोग कीजिए!
1) कान लगाकर सुनना 2) फलना फूलना!

७) निम्नलिखित में से अपठित गद्यांश के पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए ! (१०)

धन्य है वह ईंट जो जमीन के साथ हाथ नीचे जाकर गढ़ गई ! और इमारत की पहली ईंट बनी ! क्योंकि इसी पहली ईंट पर उसकी मजबूती निर्भर करती है ! उस ईंट को हिला दीजिए, कांगुरा बेतहाशा जमीन पर आ रहेगा! कंगूरे के गीत गाने वाले हम आइए, अब नीव के गीत गाए ! वह ईंट जो सब ईंटों से ज्यादा पक्की थी जो ऊपर लगी होती तो कंगूरे की शोभा सौ गुनी कर देती! किंतु इमारत की पाएदारी उसकी नीव पर मूनहसिर होती है इसीलिए उसने अपने को नीव में अर्पित कर दिया ! सुंदर सृष्टि हमेशा ही बलिदान खोजती है! बलिदान ईंट का हो या व्यक्ति का सुंदर इमारत बने इसलिए कुछ पक्की पक्की लाल ईंटों को चुपचाप नीव में जाना है! सुंदर समाज बने इसीलिए कुछ तपे तपाए लोगों को मौन- मूक शहादत का लाल सेहरा पहनाना है!

- प्रश्नों १) लेखक के अनुसार कौनसी ईंट धन्य है ? और क्यों ?
- २) नीव की ईंट को हिला देने से इमारत पर क्या असर पड़ेगा?
- ३) इमारत की मजबूती का आधार क्या है?
- ४) सुंदर सृष्टि क्या खोजती है ?

GES/SBVC/EXAM/REG/March -2023

Communication Skills in English

Date: 28/03/2023

Time: 7:30 to 10:00 a.m

SEM. 2.

F.Y.B.A.

Marks: 80

Note:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

Mar-2023

Q. 1. Write short notes on any four in about 100 words.

(20)

1. Distinction American and British English
2. Features of Indian English
3. Concept of appropriacy in the use of English
4. ICT for learning English
5. Preparation of the interviewer for a job interview
6. Elements of story writing

Q.2. Read the following passage and answer the questions given below.

(20)

There are two kinds of team sports. Some games such as Basketball, Volleyball and Soccer can only be played by a group of people working as a team against another. Such as singles tennis and wrestling are played by two people and one tries to beat the other. In these one-to-one sports the results of different games are added to make a total score.

Team sports are usually very competitive since each individual member of the team has an opposite number to play against, and the whole team must pit its skill against the other team and work as a group. Wanting your team to come out on top can inspire you to play your best. There are other advantages to being a member of a team - some of which have nothing to do with the sport!

Unfortunately, one team must always lose in competitive team sports. Sometimes the point of the game disappears when winning or losing matters too much. This can cause stress for players who feel pressurised to win all the time. A game that becomes an ordeal is no fun at all.

But losing doesn't mean failure. A successful game is one where your team plays as well as it can, whatever the outcome of the match. You can learn how to lose a game but still feel that you have done your best.

The most important part of playing any game or sports is to enjoy it. For those who don't like to compete, there are team activities which don't have winners or losers - just the pleasure of playing the game. There are hundreds of games where the object is to create cooperation and trust between players rather than to emphasize winning.

Questions:

1. What are the two kinds of team sports? Mention one example each from the passage. 2
2. Name one positive aspect and one negative aspect of team sports. 2
3. "The whole team must pit its skill against the other team". What does the underlined phrase mean? Explain in your own words. 2

4. "This can cause stress for players who feel pressurized to win all the time". What does the word "this" refer to in this sentence? 2
5. What according to the writer, is a successful team game? 3
6. Indicate whether the following sentences are true or false: 2
- a. Team sports are usually very competitive and hence can be stressful.
  - b. An individual has no worth in a team.
  - c. Losing a game is a sign of failure
  - d. The most important thing about sports is that one should enjoy playing it.
7. Make nouns from: 2
- a. competitive
  - b. pressurize
8. What is the most important objective of a game according to the author? Quote the phrases from the relevant sentence as your answer. 3
9. Find words from the passage that mean: 2
- a. an unpleasant experience
  - b. result

Q. 3. Attempt any two of the following:

(20)

- A. The NSS volunteers of your college want to stage a skit on 4th February "World Cancer Day" to spread awareness about it. Draft a skit with a minimum of three characters.
- B. Prepare a draft of a mock interview to be conducted for a candidate who is expected to attend an interview for the post of School Teacher.
- C. Compose a Group Discussion with three participants on "Importance of Recycling"

Q.4. A. Draft a report on any one of the following:

(08)

- a. You are Ankit Tiwari, staff reporter of Asian Times. You were asked to cover a train accident. Mentioning all details write a report of 100-200 words
- b. The Arts faculty of your college had recently organized 'Kalatarang: An Arts Fest'. Write a report for your college magazine covering the weeklong event in 150-200 words.

Q.4.B. Write an essay on "Life During the Lockdown" in about 300 words.

(07)

Q.4. C. Draft the speech to introduce the chief guest at the Nature Club function on World Environment Day.

(05)

*****

GES/SBVC/EXAM/REG/MAR-2023

MAR-2023

SEMESTER: II

SUBJECT: PAPER I – POLITICS-I

CLASS: FYBA

DATE: 29/03/2023

TIME: 7:30 AM – 10:30 AM

MARKS: 100

Q. 1 Attempt any two of the following:

- a) Comment on the fiscal relation between the centre and state 10
- b) Discuss the demand for greater autonomy expected by states. 10
- c) Discuss the changing nature of Centre and states relations. 10

Q. 2 Attempt any two of the following:

- a) Review shortly the electoral performance of BJP after 1989 10
- b) Review electoral performance of any one regional political party of Maharashtra. 10
- c) Discuss the current status of Nationalist Congress Party 10

Q. 3 Attempt any two of the following:

- a) Explain the role of caste in Indian politics 10
- b) Explain the causes and impact of communalism 10
- c) Critically analyse the role and participation of women in politics. 10

Q. 4 Attempt any two of the following:

- a) Explain the causes of criminalization of Indian politics 10
- b) Explain the challenges before Indian Security system created by Naxalism. 10
- c) Comment on the latest activities of International terrorist organization in India. 10

Q. 5 Write notes on any 2 of the following:

- a) Centre State Relations in emergency 10
- b) Provision of reservation in Indian Constitution. 10
- c) Elaborate on the ideology of MNS. 10

प्रश्न 1 खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा:

- a) केंद्र आणि राज्य यांच्यातील आर्थिक संबंधांवर टिप्पणी द्या 10
- b) राज्यांना अपेक्षित असलेल्या अधिक स्वायत्ततेच्या मागणीची चर्चा करा. 10
- c) केंद्र आणि राज्यांच्या संबंधांच्या बदलत्या स्वरूपाची चर्चा करा. 10

प्रश्न 2 खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा:

- a) 1989 नंतर भाजपच्या निवडणूक कामगिरीचा लवकरच आढावा घ्या 10
- b) महाराष्ट्रातील कोणत्याही एका प्रादेशिक राजकीय पक्षाच्या निवडणूक कामगिरीचा आढावा घ्या. 10
- c) राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या सद्यस्थितीची चर्चा करा 10

प्रश्न 3 खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा:

- a) भारतीय राजकारणातील जातीची भूमिका स्पष्ट करा 10
- b) जातीयवादाची कारणे आणि प्रभाव स्पष्ट करा 10
- c) राजकारणातील महिलांच्या भूमिका आणि सहभागाचे समालोचनात्मक विश्लेषण करा. 10

प्रश्न 4 खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा:

- a) भारतीय राजकारणाच्या गुन्हेगारीकरणाची कारणे स्पष्ट करा 10
- b) नक्षलवादने निर्माण केलेल्या भारतीय सुरक्षा व्यवस्थेसमोरील आव्हाने स्पष्ट करा. 10
- c) भारतातील आंतरराष्ट्रीय दहशतवादी संघटनेच्या नवीनतम कारवायांवर टिप्पणी. 10

प्रश्न 5 खालीलपैकी कोणत्याही 2 वर टिपा लिहा:

- a) आपत्कालीन परिस्थितीत केंद्र राज्य संबंध 10
- b) भारतीय संविधानात आरक्षणाची तरतूद. 10
- c) मनसेची विचारधारा स्पष्ट करा. 10

GES/SBVC/ SEM. EXAM 20223

DATE-~~21/11~~/2023

CLASS- FYBA

MARKS -100

SEM- II New

TIME- 7:30 to 10:30 Am.

SUB- GEOGRAPHY

(Environmental Geography)

MAR-2023

Q.1 Answer the following Questions. (Any 2) (20)

- 1) Explain the nature & scope of Environmental Geography.
- 2) Explain the man's interaction with environment.
- 3) Explain the relationship of environmental geography with other sciences.

Q.2 Answer the following questions. (Any 2) (20)

- 1) Explain the structure of Ecosystem.
- 2) Explain the functions of Food web & Food pyramid.
- 3) Explain the Hydrological cycle.

Q.3 Answer the following questions. (Any 2) (20)

- 1) Explain the causes and effects of Air pollution.
- 2) Explain the causes and effects of Global warming
- 3) Describe the Chipko movement.

Q.4 Answer the following Questions. (Any 2) (20)

- 1) Explain the different types of Natural resources.
- 2) Describe the Bio-diversity in India.
- 3) Explain the causes of depletion of Natural resources.

Q.5 Short note. (Any 2) (20)

- 1) Mark the following points on map. (Any 10)
  - a) Chennai b) Red sea c) national park Mumbai d) Goa
  - e) Jog waterfall f) Mid Atlantic Ridge g) Himalaya mountain
  - h) Western ghat i) Ganga River j) Sri Lanka
  - k) Japan l) Bermuda triangle
- 2) Read the map & answer the questions. (ANNEXURE 1)
- 3) Explain the Dot map and Flow map.

तारीख-24/03/2023

वर्ग- एफवायबीए

उप- भूगोल(पर्यावरणभूगोल)

प्र.1 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणताही 2) (20)

- 1) पर्यावरणीय भूगोलाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- 2) माणसाचा पर्यावरणाशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.
- 3) पर्यावरणीय भूगोलाचा इतर विज्ञानांशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

Q.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणताही 2) (20)

- 1) परिसंस्थाची रचना स्पष्ट करा.
- 2) अन्न वेब आणि अन्न पिरॅमिडची कार्ये स्पष्ट करा.
- 3) जलचक्र स्पष्ट करा.

Q.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणताही 2) (20)

- 1) वायू प्रदूषणची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- 2) जागतिक तापमान वाढ (ग्लोबल वार्मिंग) कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- 3) चिपको चळवळीचे वर्णन करा.

Q.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही 2) (20)

- 1) नैसर्गिक संसाधनांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 2) भारतातील जैवविविधता स्पष्ट करा.
- 3) नैसर्गिक संसाधनांचा न्हास होण्याची कारणे स्पष्ट करा.

Q.5 टी.प. (कोणताही 2) (20)**1) नकाशावर खालील मुद्दे चिन्हांकित करा. (कोणतेही 10)**

- a) चेन्नई   b) लालसमुद्र   c) राष्ट्रीय उद्यान मुंबई   d) गोवा   e) जोग धबधबा
 f) मिड अटलांटिक रिज   g) हिमालय पर्वत   h) पश्चिमघाट   i) गंगानदी   j) श्रीलंका   k) जपान
 l) बर्म्युडा त्रिकोण

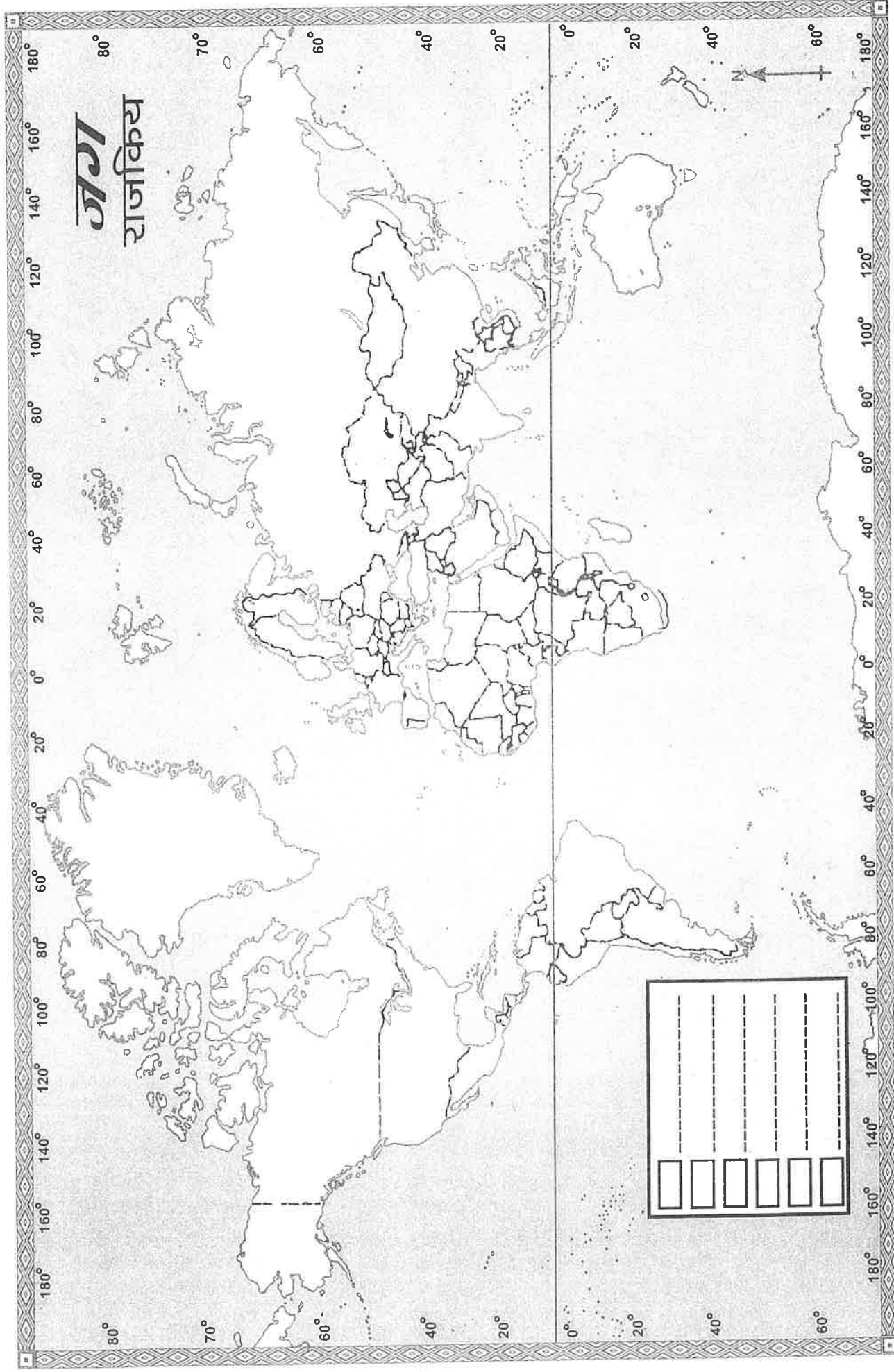
2) नकाशा वाचा आणि प्रश्नांची उत्तरे द्या. (परिशिष्ट 1)**3) बिंदू नकाशा आणि प्रवाह नकाशा स्पष्ट करा.**

AME :

STD. : _____ DIV. : _____

ROLL : _____ SEC. : _____

DATE
/ / 20

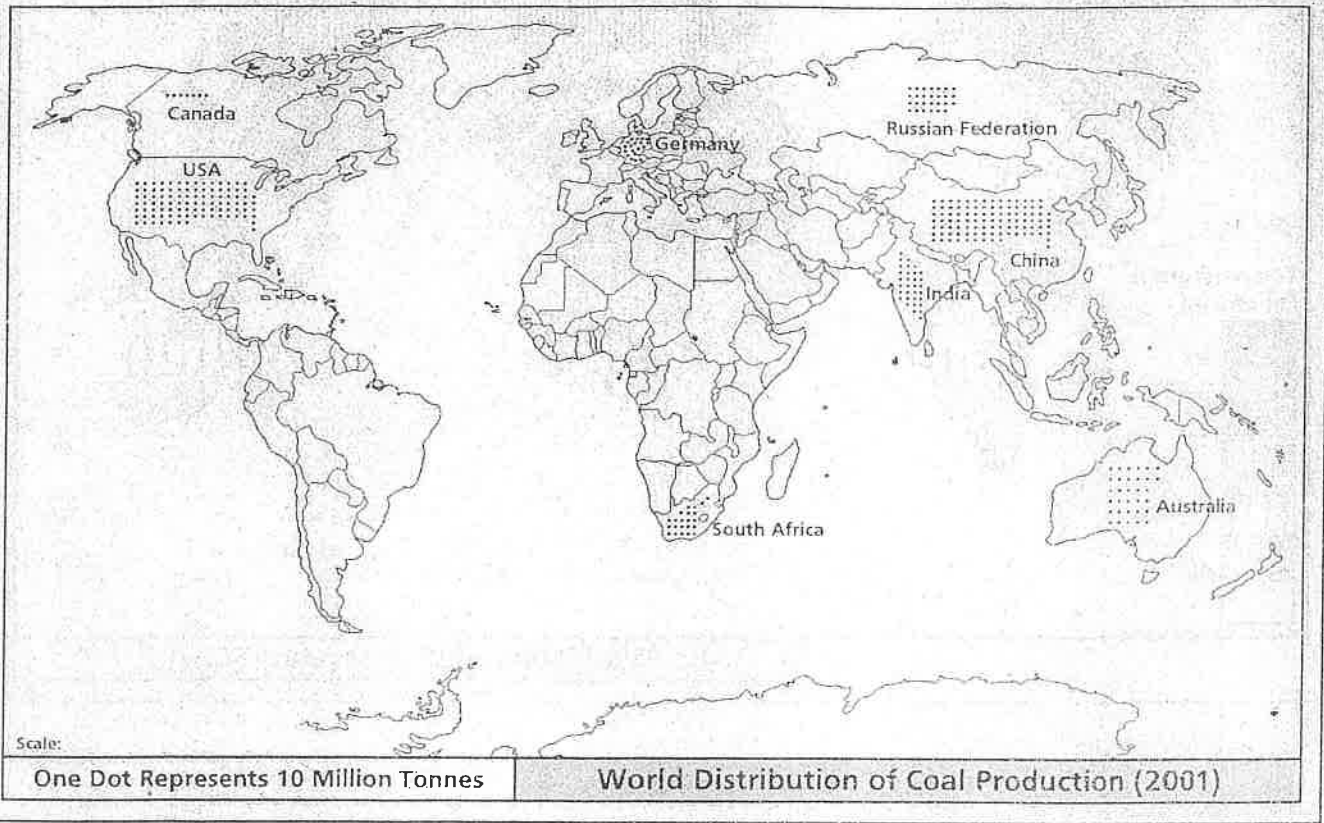

MARKS /

FOR EDUCATIONAL PURPOSE ONLY 3

TEACHER'S SIGN.:

ANNEXURE-I

(1) What theme does the map represent?

.....

(2) What technique is used for the representation of the theme?

.....

(3) Which country shows the least production of coal in the Northern Hemisphere?

.....

(4) Which country in the Southern Hemisphere dominates in the coal production?

.....

(5) Briefly illustrate the distribution of the coal production shown in the map.

.....

GES/SBVC/EXAM/REG/MARCH-2023

SEMESTER-II

SUBJECT: SOCIOLOGY-I

CLASS: F.Y.B.A

DATE: 31/03/2023

TIME: 7:30 am- 10:30 am

MARKS: 100

टीप: प्रश्न क्रमांक १ अनिवार्य आहे.

प्रश्न क्रमांक २ ते ९ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

- प्र. १. खालील संकल्पना स्पष्ट करा- (कोणत्याही पाच) २५
- सामाजिक सुसंवाद
  - इंप्रेशन मॅनेजमेंट
  - सामाजिक स्तरीकरण
  - सामाजिक गतिशीलतेचे मार्ग
  - कॉर्पोरेट गुन्हे
  - सायबर गुन्हे
  - सामूहिक वर्तन
  - सामाजिक चळवळी
- प्र. २. मौखिक आणि गैर-मौखिक संप्रेषणावर विस्तृत करा. १५
- प्र. ३. समाजात आढळणाऱ्या विविध प्रकारच्या सामाजिक स्तरीकरणाची चर्चा करा. १५
- प्र. ४. रॉबर्ट मर्टन यांनी मांडलेल्या गुन्हावरील कार्यवादी दृष्टीकोन स्पष्ट करा. १५
- प्र. ५. सामूहिक वर्तनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. १५
- प्र. ६. सामाजिक परस्परसंवाद समजून घेण्यासाठी एव्हिंग गॉफमनच्या नाटकीय दृष्टिकोनावर चर्चा करा. १५
- प्र. ७. सामाजिक गतिशीलता म्हणजे काय? सामाजिक गतिशीलतेच्या विविध प्रकारांवर चर्चा करा. १५
- प्र. ८. सामाजिक नियंत्रण आणि विचलनाचा अर्थ आणि रूपे सांगा. १५
- प्र. ९. सामूहिक वर्तनाच्या कोणत्याही दोन सिद्धांतांवर चर्चा करा. १५

GES/SBVC/EXAM/REG/MARCH-2023

SEMESTER-II

SUBJECT: SOCIOLOGY-I

CLASS: F.Y.B.A

DATE: 31/03/2023

TIME: 7:30 am- 10:30 am

MARKS: 100

NOTE: Question number 1 is compulsory.

Attempt any FIVE questions from Question number 2 to 9.

- Q.1.Explain the following concepts- (Any Five) 25
- a. Social Interaction
  - b. Impression Management
  - c. Social Stratification
  - d. Avenues of Social Mobility
  - e. Corporate Crime
  - f. Cyber Crime
  - g. Collective Behaviour
  - h. Social Movements
- Q.2. Elaborate on Verbal and Non-verbal Communication. 15
- Q.3. Discuss various types of social stratification found in society. 15
- Q.4. Explain the Functionalist perspective on crime as propounded by Robert Merton. 15
- Q.5. Explain the different forms of collective behavior. 15
- Q.6. Discuss Erving Goffman's Dramaturgical approach to understand social interaction. 15
- Q.7. What is Social Mobility? Discuss the various types of Social Mobility. 15
- Q.8. State the meaning and forms of social control and Deviance 15
- Q.9. Discuss any two theories of collective behavior. 15

Note:-

- 1. All Questions are compulsory.
- 2. Each question carries 20 marks.

Q1. Attempt any two questions out of three. (20 marks)

- a) What is Creativity? Describe the components of Creativity.
- b) Explain- i) Spearman's G factor, ii) Gardener's multiple intelligence.
- c) Explain the levels of Language analysis.

Q2. Attempt any two questions out of three. (10 marks)

- a) Define motivation and the humanistic approaches to motivation.
- b) Explain the physiological factors of hunger.
- c) Define emotion and explain the two-factor theory of emotion.

Q3. Attempt any two questions out of three. (10 marks)

- a) Explain the five stages of personality according to Freud's psychodynamic perspective.
- b) Describe the Big Five factors of the trait approach to personality.
- c) Explain the Assessment of Personality.

Q4. Attempt any two questions out of three. (10 marks)

- a) Explain Inferential statistics.
- b) Define Deferential statistics and explain measures of variability.
- c) Explain Frequency distribution with an example.

Q5. Attempt any two questions out of four. (20 marks)

- a) Explain Obesity.
- b) Explain the early theories of emotion.
- c) Write a note on Sternberg's theory of intelligence.
- d) Explain the terms of measures of central tendency and calculate the mean, median, and mode for the following set of scores:

71, 67, 64, 72, 69, 62, 63, 70, 64, 68, 65, 61.

GES/SBVC/EXAM/REG/FEB-2023

SEMESTER- II

SUBJECT: Psychology-I

CLASS: F.Y.B.A

DATE: 31/3/2023 TIME: 7:30 am to 10:30 am MARKS: 100

टीप:-

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. प्रत्येक प्रश्नाला २० गुण आहेत.

Q१. खालील प्रश्नांपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२० marks)

- सर्जनशीलता म्हणजे काय? सर्जनशीलतेच्या घटकांचे वर्णन करा.
- स्पष्ट करा- i) स्पिअरमनच जी फॅक्टर, ii) गार्डनरची एकाधिक बुद्धिमत्ता.
- भाषा विश्लेषणाचे स्तर स्पष्ट करा.

Q२. खालील प्रश्नांपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२० marks)

- प्रेरणा आणि प्रेरणेसाठी मानवतावादी दृष्टिकोन परिभाषित करा.
- भुकेचे शारीरिक घटक स्पष्ट करा.
- भावना परिभाषित करा आणि भावनांचा द्वि-घटक सिद्धांत स्पष्ट करा.

Q३. खालील प्रश्नांपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२० marks)

- फ्राँईडच्या सायकोडायनामिक दृष्टीकोनानुसार व्यक्तिमत्त्वाच्या पाच अवस्था स्पष्ट करा.
- व्यक्तिमत्त्वाकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन असलेल्या पाच मोठ्या घटकांचे वर्णन करा.
- व्यक्तिमत्त्वाचे मूल्यांकन स्पष्ट करा.

Q४. खालील प्रश्नांपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२० marks)

- अनुमानित आकडेवारी स्पष्ट करा.
- संरक्षणात्मक आकडेवारी परिभाषित करा आणि परिवर्तनशीलतेचे उपाय स्पष्ट करा.
- उदाहरणासह वारंवारता वितरण स्पष्ट करा.

Q५. खालील प्रश्नांपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२० marks)

- लठ्ठपणा समजावून सांगा.
- भावनांचे प्रारंभिक सिद्धांत स्पष्ट करा.
- स्टर्नबर्गच्या बुद्धिमत्तेच्या सिद्धांतावर एक टीप लिहा.
- खालील स्कोअरच्या संचासाठी अटी स्पष्ट करा आणि सरासरी, मध्य आणि मोडची गणना करा:

७१, ६७, ६४, ७२, ६९, ६२, ६३, ७०, ६४, ६८, ६५, ६१.

MAR-2023

GES/SBVC/ REG-01/MAR-23

SEMESTER-II

Sub: Foundation Course

Class: F. Y. B.A.

Date: 27/03/2023

Time: 07:30-10:00AM

Marks: 75

Note: - 1. All questions are compulsory.

2. Each question carries 15 marks.

Q. 1. A. Choose the correct alternative: (Any Eight)

(08)

- 1 The right to freedom is in _____.
(Article 19, Article 18, Article 20)
- 2 The motive of all _____ companies is to maximize their profit.
(Private, Public, Government)
- 3 Acid rain is harmful effect of _____ pollution.
(Air, Water, Noise)
- 4 The _____ is a layer of gases surrounding our planet.
(Atmosphere, Biosphere, Hydrosphere)
- 5 Two or more parties are in opposition is a _____ situation.
(Conflict, Stress, Winning)
- 6 Indian constitution has incorporated _____ Fundamental rights.
(8, 7, 6)
- 7 Maslow's theory is related to _____.
(Self Actualisation, Aggression, Stress)
- 8 _____ is one of the causes Aggression.
(Migration, Communalism, Urbanisation)
- 9 _____ farming is one of the reforms after the introduction of NAP 2000.
(Corporate, Private, Public)
- 10 _____ is physical, mental or emotional disturbance.
(Stress, Meditation, Yoga)

Q.1.B. State whether the following statements are 'True' or 'False':

(07)

1. Sustainable development has three components.
2. According to Maslow needs must be satisfied before self actualization.
3. Eustress are also known as negative stress.
4. Regionalism is the only cause of violence and aggression.
5. Article 22 of Indian constitution abolishes untouchability.
6. Levitt introduced the concept of globalization.
7. IT has made communication simple and less expensive.
8. Crying reduces stress.
9. School is the secondary education of socialization.
10. Human rights are absolutes.

Q.2 (A) Define the Human Rights? What are the Characteristics of human rights?

(15)

OR

Q.2 (B) What are the fundamental rights of our constitution? Explain its significance?

(15)

Q.3 (A) What is environmental degradation? What are its causes?

OR

Q.3 (B) Bring out the inter-link between poverty and environment.

Q.4 (A) Assess role of the different stakeholders in environmental protection.

OR

Q.4 (B) Discuss the importance of environmental education.

Q.5(A) Critically Examine the Role of NGOs in Environmental Protection.

1. रक्षागणेश
2. सावित्री
3. स्वामीजी
4. मन्मथ
5. विष्णु

प्र. 1. A. योग्य पर्याय निवडा: (कोणतेही आठ)

(08)

1. स्वातंत्र्याचा अधिकार _____ मध्ये आहे.
(अनुच्छेद 19, कलम 18, कलम 20)
2. सर्व _____ कंपन्यांचा हेतू त्यांचा नफा वाढवणे हा आहे.
(खाजगी, सार्वजनिक, सरकारी)
3. अम्लीय पाऊस हा _____ प्रदूषणाचा हानिकारक प्रभाव आहे.
(हवा, पाणी, आवाज)
4. _____ हा आपल्या ग्रहाभोवती वायूंचा एक थर आहे.
(वातावरण, बायोस्फियर, हायड्रोस्फियर)
5. दोन किंवा अधिक पक्ष विरोधात आहेत ही _____ परिस्थिती आहे.
(संघर्ष, तणाव, विजय)
6. भारतीय राज्यघटनेत मूलभूत अधिकारांचा समावेश करण्यात आला आहे.
(८, ७, ६)
7. मास्लोचा सिद्धांत _____ शी संबंधित आहे.
(स्वयं कृती, आक्रमकता, ताण)
8. _____ हे आक्रमकतेचे एक कारण आहे.
(स्थलांतर, जातीयवाद, शहरीकरण)
9. _____ NAP 2000 लागू झाल्यानंतर शेती ही सुधारणांपैकी एक आहे.
(कॉर्पोरेट, खाजगी, सार्वजनिक)
10. _____ हा शारीरिक, मानसिक किंवा भावनिक अस्वस्थता आहे.
(ताण, ध्यान, योग)

Q.1.B. खालील विधाने 'सत्य' आहेत की 'असत्य' आहेत ते सांगा:

(07)

1. शाश्वत विकासाचे तीन घटक आहेत.
2. मास्लो नुसार गरजा पूर्ण होण्याआधी स्वतः ला पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
3. युस्टेसला नकारात्मक ताण असेही म्हणतात.
4. प्रादेशिकता हे केवळ हिंसा आणि आक्रमकतेचे कारण आहे.
5. भारतीय संविधानातील कलम 22 अस्पृश्यता नाहीसे करते.
6. लेवितने जागतिकीकरणाची संकल्पना मांडली.
7. IT ने संप्रेषण सोपे आणि कमी खर्चिक केले आहे.
8. रडण्याने तणाव कमी होतो.
9. शाळा हे समाजीकरणाचे माध्यमिक शिक्षण आहे.
10. मानवी हक्क निरपेक्ष आहेत.

Q.2 (A) मानवी हक्कांची व्याख्या सांगा? मानवी हक्कांची वैशिष्ट्ये काय आहेत?

(15)

किंवा

Q.2 (B) आपल्या संविधानातील मूलभूत अधिकार कोणते आहेत? त्याचे महत्त्व सांगा?

Q.3 (A) पर्यावरणाचा न्हास म्हणजे काय? त्याची कारणे काय आहेत?

(15)

किंवा

Q.3 (B) गरिबी आणि पर्यावरण यांच्यातील आंतरसंबंधाची चर्चा करा.

Q.4 (A) व्यक्तीच्या व्यक्तिमत्त्वावर समाजीकरणाच्या विविध घटकांच्या भूमिकेचे मूल्यांकन करा.

(15)

किंवा

Q.4 (B) एखाद्या व्यक्तीच्या विकासात नैतिकतेच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

Q.5 (A) मास्लोच्या सेल्फ अॅक्चुअलायझेशनच्या सिद्धांताचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

(15)

किंवा